

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**MINISTERSTWO PRACY
I POLITYKI SPOŁECZNEJ**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

**Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego**

KRAJOWY STANDARD KOMPETENCJI ZAWODOWYCH

**Hydraulik
(712601)**

Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich

Publikacja opracowana w ramach projektu systemowego pn. „Rozwijanie zbioru krajowych standardów kompetencji zawodowych wymaganych przez pracodawców”. Priorytet I PO KL, Działanie 1.1

Krajowy standard kompetencji zawodowych Hydraulik (712601)

© Copyright by Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, Warszawa 2013

Kopiowanie i rozpowszechnianie może być dokonane za podaniem źródła

ISBN 978-83-7951-000-9 (całość)

ISBN 978-83-7951-188-4 (188)

Nakład 1000 egz.

Publikacja bezpłatna

Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich

00-697 Warszawa, Aleje Jerozolimskie 65/79, tel. (22) 237-00-00, fax (22) 237-00-99

e-mail: sekretariat@crzl.gov.pl <http://www.crzl.gov.pl>

Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – Państwowego Instytutu Badawczego

26-600 Radom, ul. K. Pułaskiego 6/10, tel. centr. (48) 364-42-41, fax (48) 364-47-65

e-mail: instytut@itee.radom.pl <http://www.itee.radom.pl>

Spis treści

1. Dane identyfikacyjne zawodu	4
1.1. Kod, nazwa zawodu i usytuowanie zawodu w klasyfikacjach	4
1.2. Notka metodologiczna i autorzy	4
2. Opis zawodu	6
2.1. Synteza zawodu	6
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania, obszary występowania zawodu	6
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)	6
2.4. Wymagania psychofizyczne, zdrowotne, w tym przeciwwskazania do wykonywania zawodu	7
2.5. Wykształcenie i uprawnienia niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, potwierdzania/walidacji kompetencji	8
2.7. Zadania zawodowe	8
2.8. Wykaz kompetencji zawodowych	9
2.9. Relacje między kompetencjami zawodowymi a poziomem kwalifikacji w ERK/PRK	9
3. Opis kompetencji zawodowych	10
3.1. Montowanie i wykonywanie remontów instalacji zimnej i ciepłej wody oraz instalacji kanalizacyjnych Kz1	10
3.2. Montowanie i wykonywanie remontów instalacji centralnego ogrzewania Kz2	11
3.3. Kompetencje społeczne KzS	13
4. Profil kompetencji kluczowych	14
5. Słownik	15

1. Dane identyfikacyjne zawodu

1.1. Kod, nazwa zawodu i usytuowanie zawodu w klasyfikacjach

Według Klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy (KZiS 2010):

712601 Hydraulik

Grupa wielka 7 – Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (w Międzynarodowej Klasyfikacji Standardów Edukacyjnych ISCED 2011 – poziom 3).

Grupa elementarna 7126 – Hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych (w Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie 7126 Plumbers and pipe fitters).

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

Sekcja F. Budownictwo, Dział 43. Roboty budowlane specjalistyczne, Grupa 43.2. Wykonywanie instalacji elektrycznych, wodno-kanalizacyjnych i pozostałych instalacji budowlanych.

1.2. Notka metodologiczna i autorzy

Opis standardu kompetencji zawodowych wykonano na podstawie: analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz głównie wyników badań analitycznych na 17 stanowiskach pracy w 12 przedsiębiorstwach (średnie – 2, małe – 1, mikro – 9, w tym usługowe – 12), przeprowadzonych w marcu 2013 r.

Zespół Ekspercki:

- Andrzej Świderek – Zakład Szkolenia Praktycznego, Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Łodzi,
- Andrzej Nowak – Przedsiębiorstwo Produkcji Handlu i Usług „Nowak” w Głucholazach,
- Piotr Wolnicki – firma PHU WOL-PRIM w Łączewnej,
- Paweł Krawczak – Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego w Łodzi.

Ewaluatorzy:

- Piotr Czerwiński – Insanit Technika Grzewcza w Warszawie,
- Zbigniew Modzelewski – Polska Korporacja Techniki Sanitarnej, Grzewczej, Gazowej i Klimatyzacji w Łodzi.

Recenzenci:

- Tadeusz Sochacz – Zakład instalacji wodno-kanalizacyjnych, c.o. i gazowych w Kielcach,
- Wojciech Szczepański – Państwowe Szkoły Budownictwa w Gdańsku.

Komisja Branżowa (zatwierdzająca):

- Grażyna Dębicka-Ozorkiewicz (przewodnicząca) – Izba Rzemieślnicza w Opolu,
- Marek Tenczyński – Związek Zawodowy Budowlani w Warszawie,
- Zbigniew Lachowicz – Cech Rzemieślników i Przedsiębiorców w Prudniku.

Data zatwierdzenia:

- 10.10.2013 r.

2. Opis zawodu

2.1. Synteza zawodu

Hydraulik wykonuje prace montażowe i remontowe instalacji wodnych, kanalizacyjnych i grzewczych.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania, obszary występowania zawodu

Hydraulik jest zawodem o charakterze usługowym. Praca hydraulika polega na wykonywaniu instalacji zimnej i ciepłej wody, instalacji kanalizacyjnych i centralnego ogrzewania zgodnie z dokumentacją projektową i zaleceniami nadzoru technicznego, wykonywaniu prób szczelności, regulacji i płukaniu instalacji. Hydraulik wykonuje zarówno prace przygotowawcze (bruzdy, otwory w murach), jak i prace związane z łączeniem rur stalowych, miedzianych, kamionkowych i z tworzyw sztucznych. Ponadto zajmuje się montażem przyborów sanitarnych, urządzeń i zbiorników ciśnieniowych, urządzeń grzewczych, wykonywaniem izolacji antykorozyjnych, termicznych i przeciwwilgociowych. Hydraulik usuwa awarie, wykonuje naprawy planowane oraz modernizację i konserwację instalacji, a także sporządza zapotrzebowanie materiałowe dla wykonywanych i remontowanych instalacji. Wszystkie prace hydraulik musi wykonywać zgodnie z warunkami technicznymi wykonania i odbioru robót sanitarnych.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Hydraulik pracuje jest przede wszystkim w pomieszczeniach zamkniętych. Wykorzystuje w swej pracy narzędzia, takie jak: szlifierki kątowe, giętarki mechaniczne i ręczne, gwinciarki mechaniczne i ręczne, młoty udarowe zasilane energią elektryczną, wiertarki, zgrzewarki, zaciskarki, młotki, przecinaki, klucze hydrauliczne, nożyce do cięcia rur, piły do cięcia metalu, rozwiertaki, palniki do cięcia, spawania, lutowania. W pracy hydraulika mogą występować zagrożenia dla zdrowia spowodowane uciążliwymi warunkami np. pracą na wysokości, hałasem, drganiami, zapyleniem. Z tego względu ważne jest planowanie i organizowanie pracy zgodnie z wymaganiami sanitarno-higienicznymi, przepisami BHP, ergonomii, ochrony ppoż. i ochrony środowiska. Praca hydraulika może przebiegać w systemie zmianowym. Hydraulik pracuje samodzielnie lub w zespole (w przypadku złożonych instalacji); jego praca jest nadzorowana.

2.4. Wymagania psychofizyczne, zdrowotne, w tym przeciwwskazania do wykonywania zawodu

Wykonywanie zawodu hydraulika wymaga podzielności i koncentracji uwagi, spostrzegawczości, refleksu i dokładności. Hydraulik powinien być sprawny manualnie, rozróżniać barwy, mieć sprawny zmysł dotyku. Sprawność narządów wzroku i słuchu umożliwiają ocenę pracy urządzeń i instalacji. Hydraulik powinien cechować się dokładnością, rzetelnością oraz dbałością o czystość i porządek w obrębie wykonywanych instalacji. Powinien wykazywać się wyobraźnią przestrzenną, samodzielnością w podejmowaniu decyzji, pomysłowością i elastycznością w działaniu i myśleniu. Przydatną cechą jest umiejętność pracy w zespole. Przeciwwskazaniami do wykonywania tego zawodu są: niepełnosprawność ruchowa, lęk wysokości, zaburzenia równowagi, choroby układu krążenia i układu oddechowego, zaburzenia neurologiczne, wady wzroku niepodlegające korekcji. Hydraulik powinien przejść badania wstępne z uwzględnieniem pracy na wysokości do 3 m oraz powyżej 3 m, w zależności od charakteru pracy.

2.5. Wykształcenie i uprawnienia niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Osoba wykonująca zawód hydraulika powinna posiadać wykształcenie zasadnicze zawodowe w zawodzie np. 712616 Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych. Pracodawcy chętnie również zatrudniają absolwentów technikum kształcącego w zawodzie 311209 Technik urządzeń sanitarnych. Możliwe jest również uzyskanie kompetencji zawodowych właściwych dla zawodu hydraulik na drodze pozaformalnej przez szkolenie praktyczne (przyuczenie) na stanowisku pracy, staże lub zdobywanie doświadczenia w trakcie pracy. Hydraulik powinien brać udział w szkoleniach organizowanych w przedsiębiorstwie, przez stowarzyszenia i organizacje branżowe lub w wyspecjalizowanych ośrodkach szkoleniowych. Hydraulik powinien posiadać dodatkowe uprawnienia, między innymi: uprawnienia energetyczne eksploatacyjne w zakresie 2 grupy, uprawnienia do lutowania, do spawania, do obsługi urządzeń ciśnieniowych.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, potwierdzania/ walidacji kompetencji

Absolwent szkoły zasadniczej w zawodzie 712616 Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych może uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik urządzeń sanitarnych po potwierdzeniu dodatkowo kwalifikacji B.27. Organizacja robót związanych z budową i eksploatacją sieci komunalnych oraz instalacji sanitarnych, ujętej w podstawie programowej w zawodzie 311209 Technik urządzeń sanitarnych i po uzupełnieniu wykształcenia ogólnego do poziomu średniego. Hydraulik może awansować na stanowisko mistrza (brygadzysty) zespołu wykonującego instalacje wody zimnej, ciepłej, instalacji kanalizacyjnych i grzewczych. Hydraulik może prowadzić własną działalność gospodarczą. Posiadając kompetencje w zawodzie hydraulika można pracować na równorzędnych stanowiskach w zawodach: 712602 Monter instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody; 712608 Monter sieci ciepłych; 712612 Monter sieci wodnych i kanalizacyjnych.

2.7. Zadania zawodowe

- Z1. Wykonywanie prac budowlanych towarzyszących montażowi instalacji wodnych, kanalizacyjnych i grzewczych (niezbędne kompetencje: Kz1, Kz2, KzS).
- Z2. Montowanie urządzeń i zbiorników ciśnieniowych (niezbędne kompetencje: Kz1, KzS).
- Z3. Montowanie urządzeń i aparatów grzewczych (niezbędne kompetencje: Kz2, KzS).
- Z4. Montowanie przyborów sanitarnych i wyposażenia instalacji kanalizacyjnych (niezbędne kompetencje: Kz1, KzS).
- Z5. Montowanie przewodów instalacji wodnych, kanalizacyjnych i grzewczych (niezbędne kompetencje: Kz1, Kz2, KzS).
- Z6. Przygotowywanie instalacji wodnych, kanalizacyjnych i grzewczych do odbiorów technicznych (niezbędne kompetencje: Kz1, Kz2, KzS).
- Z7. Wykonywanie napraw i prac remontowych instalacji wodnych, kanalizacyjnych i grzewczych (niezbędne kompetencje: Kz1, Kz2, KzS).
- Z8. Montowanie aparatury kontrolno-pomiarowej instalacji wodnych, kanalizacyjnych i grzewczych (niezbędne kompetencje: Kz1, KzS).
- Z9. Regulowanie parametrów pracy instalacji grzewczych i ciepłej wody (niezbędne kompetencje: Kz2, KzS).
- Z10. Organizowanie stanowiska pracy zgodnie z zasadami i przepisami BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska i ergonomii (niezbędne kompetencje: Kz1, Kz2, KzS).

2.8. Wykaz kompetencji zawodowych

Kz1 – Montowanie i wykonywanie remontów instalacji zimnej i ciepłej wody oraz instalacji kanalizacyjnych (potrzebne do wykonywania zadań: Z1, Z2, Z4, Z5, Z6, Z7, Z8, Z10).

Kz2 – Montowanie i wykonywanie remontów instalacji centralnego ogrzewania (potrzebne do wykonywania zadań: Z1, Z3, Z5, Z6, Z7, Z9, Z10).

KzS – Kompetencje społeczne (potrzebne do wykonywania zadań: Z1÷Z10).

2.9. Relacje między kompetencjami zawodowymi a poziomem kwalifikacji w ERK/PRK

Kompetencje zawodowe potrzebne do wykonywania zadań w zawodzie sugeruje się wykorzystać do opisu kwalifikacji na **poziomie 3** właściwym dla wykształcenia zasadniczego zawodowego w Europejskiej i Polskiej Ramie Kwalifikacji. Poziom ten jest uzasadniony miejscem usytuowania zawodu w Klasyfikacji zawodów i specjalności (grupa wielka 7 i jej odpowiednik w ISCED 2011).

Osoba wykonująca zawód hydraulika:

- 1) w zakresie wiedzy: zna podstawowe fakty, zasady, procesy i pojęcia ogólne, zna i rozumie podstawowe zależności w zawodzie hydraulika oraz w szerszym zakresie elementarne uwarunkowania prowadzonej działalności w branży instalacji sanitarnych;
- 2) w zakresie umiejętności: ma umiejętności wymagane do realizacji niezbyt prostych zadań i rozwiązywania prostych, typowych problemów w zawodzie hydraulika poprzez dobieranie podstawowych metod, narzędzi i materiałów związanych z montowaniem instalacji wodnych, kanalizacyjnych i grzewczych, potrafi wykonywać zadania według ogólnej instrukcji, w częściowo zmiennych warunkach; umie odbierać i formułować niezbyt złożone wypowiedzi, także bardzo proste wypowiedzi w języku obcym.

3. Opis kompetencji zawodowych

Opis kompetencji dotyczy tylko kompetencji zawodowych zdefiniowanych w badaniach na stanowiskach pracy.

Wykonanie zadań zawodowych Z1, Z2, Z4, Z5, Z6, Z7, Z8, Z10 wymaga posiadania kompetencji zawodowej Kz1.

3.1. Montowanie i wykonywanie remontów instalacji zimnej i ciepłej wody oraz instalacji kanalizacyjnych Kz1

Wiedza – zna i rozumie podstawowe fakty, zasady, procesy, pojęcia ogólne i zależności związane z montowaniem i wykonywaniem remontów instalacji zimnej i ciepłej wody oraz instalacji kanalizacyjnych, w szczególności zna:

- zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii i ochrony środowiska w zakresie montażu i remontów instalacji zimnej i ciepłej wody oraz instalacji kanalizacyjnych;
- dokumentację projektową oraz wykonawczą instalacji zimnej i ciepłej wody oraz instalacji kanalizacyjnych;
- zasady działania instalacji wodnych i kanalizacyjnych oraz urządzeń i zbiorników ciśnieniowych;
- podstawy materiałoznawstwa i technologii wykonania instalacji;
- warunki techniczne wykonania i odbioru instalacji wodnych i kanalizacyjnych;

Umiejętności – wykonuje niezbyt proste zadania związane z montowaniem i wykonywaniem remontów instalacji zimnej i ciepłej wody oraz instalacji kanalizacyjnych, według określonej instrukcji, w częściowo zmiennych warunkach, w szczególności potrafi:

- przestrzegać zasad i przepisów BHP, ochrony ppoż., ergonomii i ochrony środowiska w zakresie montażu i remontów instalacji zimnej i ciepłej wody oraz instalacji kanalizacyjnych;
- posługiwać się dokumentacją projektową oraz wykonawczą instalacji zimnej i ciepłej wody oraz instalacji kanalizacyjnych;
- odróżniać elementy instalacji zimnej i ciepłej wody oraz instalacji kanalizacyjnych;
- montować uzbrojenia urządzeń oraz przyborów sanitarnych zgodnie z dokumentacją projektową;
- rozpoznawać budowę i zasady działania zbiorników i urządzeń ciśnieniowych;

- metody oceny stanu technicznego instalacji wodnych i kanalizacyjnych;
- zasady wykonywania konserwacji i napraw przewodów, urządzeń oraz wyposażenia instalacji wodnych i kanalizacyjnych.
- dobierać materiały i narzędzia do technologii wykorzystanej w montażu lub naprawie instalacji zimnej i ciepłej wody oraz instalacji kanalizacyjnych;
- wykonywać instalacje zimnej i ciepłej wody oraz instalacje kanalizacyjne zgodnie z dokumentacją projektową, wytycznymi technicznymi, wymaganiami wykonania i odbioru instalacji oraz zasadami wiedzy technicznej;
- diagnozować i usuwać awarie oraz nieprawidłowości pracy instalacji wody zimnej i ciepłej, instalacji kanalizacyjnych oraz zbiorników i urządzeń ciśnieniowych.

Wykonanie zadań zawodowych Z1, Z3, Z5, Z6, Z7, Z9, Z10 wymaga posiadania kompetencji zawodowej Kz2.

3.2. Montowanie i wykonywanie remontów instalacji centralnego ogrzewania Kz2

Wiedza – zna i rozumie podstawowe fakty, zasady, procesy, pojęcia ogólne i zależności związane z montowaniem i wykonywaniem remontów instalacji centralnego ogrzewania, w szczególności zna:

- zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii i ochrony środowiska w zakresie montażu i remontów instalacji centralnego ogrzewania;
- dokumentację projektową oraz wykonawczą instalacji centralnego ogrzewania;

Umiejętności – wykonuje niezbyt proste zadania związane z montowaniem i wykonywaniem prac remontowych instalacji centralnego ogrzewania, według określonej instrukcji, w częściowo zmiennych warunkach, w szczególności potrafi:

- przestrzegać zasad i przepisów BHP, ochrony ppoż., ergonomii i ochrony środowiska w zakresie montażu i remontów instalacji centralnego ogrzewania;
- posługiwać się dokumentacją projektową oraz wykonawczą instalacji centralnego ogrzewania;

- zasady działania instalacji centralnego ogrzewania oraz urządzeń grzewczych;
- podstawy materiałoznawstwa i technologii wykonania instalacji centralnego ogrzewania;
- warunki techniczne wykonania i odbioru instalacji centralnego ogrzewania;
- metody oceny stanu technicznego instalacji centralnego ogrzewania oraz urządzeń grzewczych;
- zasady wykonywania konserwacji i napraw instalacji centralnego ogrzewania i urządzeń grzewczych.
- odróżniać elementy instalacji centralnego ogrzewania;
- montować uzbrojenia urządzeń grzewczych oraz aparatury kontrolnej, pomiarowej i zabezpieczającej instalacji centralnego ogrzewania zgodnie z dokumentacją projektową;
- rozpoznawać budowę i zasady działania urządzeń grzewczych;
- dobierać materiały i narzędzia do technologii wykorzystanej w montażu lub naprawie instalacji centralnego ogrzewania;
- wykonywać instalacje centralnego ogrzewania zgodnie z dokumentacją projektową, wytycznymi technicznymi, wymaganiami wykonania i odbioru instalacji oraz zasadami wiedzy technicznej;
- stosować procedury sprawdzania, regulacji i odbiorów instalacji centralnego ogrzewania;
- diagnozować i usuwać awarie oraz nieprawidłowości pracy instalacji centralnego ogrzewania oraz urządzeń grzewczych.

Wykonanie wszystkich zidentyfikowanych w standardzie zadań zawodowych wymaga posiadania kompetencji społecznych KzS.

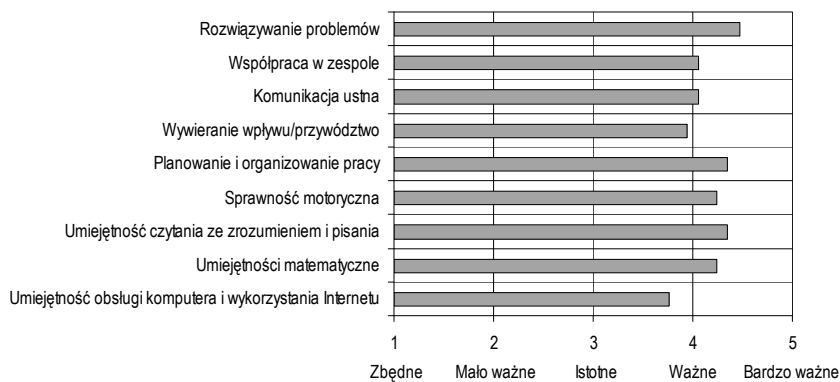
3.3. Kompetencje społeczne KzS:

- ponosi odpowiedzialność za montowanie i wykonywanie prac remontowych instalacji zimnej i ciepłej wody, instalacji kanalizacyjnych oraz instalacji centralnego ogrzewania,
- dostosowuje zachowanie do zmian w środowisku pracy podczas wykonywania usług hydraulicznych,
- pracuje częściowo samodzielnie i podejmuje współpracę w zorganizowanych warunkach pracy związanej z wykonywaniem usług hydraulicznych,
- ocenia wpływ swoich działań realizowanych w ramach współpracy zespołowej przy wykonywaniu prac montażowych i remontowych instalacji wodnych, kanalizacyjnych i grzewczych oraz ponosi odpowiedzialność za ich skutki.

4. Profil kompetencji kluczowych

Ocenę ważności kompetencji kluczowych dla zawodu hydraulika przedstawia rys. 1.

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu 712601 Hydraulik

5. Słownik

Zawód	– zbiór zadań (zespół czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych) zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło dochodów.
Specjalność	– jest wynikiem podziału pracy w ramach zawodu, zawiera część czynności o podobnym charakterze (związanych z wykonywaną funkcją lub przedmiotem pracy) wymagających pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności zdobytych w wyniku dodatkowego szkolenia lub praktyki.
Zadanie zawodowe	– logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu, wyodrębniony ze względu na rodzaj lub sposób wykonywania czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się produktem, usługą lub decyzją.
Kompetencje zawodowe	– wszystko to, co pracownik wie, rozumie i potrafi wykonać, odpowiednio do sytuacji w miejscu pracy. Opisywane są trzema zbiorami: wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych.
Wiedza	– zbiór opisów faktów, zasad, teorii i praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Umiejętności	– zdolność wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Kompetencje społeczne	– zdolność autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym oraz kształtowania własnego rozwoju, z uwzględnieniem kontekstu etycznego.
Kompetencje kluczowe	– wiedza, umiejętności i postawy odpowiednie do sytuacji, niezbędne do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia.
Standard kompetencji zawodowych	– norma opisująca kompetencje zawodowe konieczne do wykonywania zadań zawodowych wchodzących w skład zawodu, akceptowana przez przedstawicieli organizacji zawodowych i branżowych, pracodawców, pracobiorców i innych kluczowych partnerów społecznych.
Kwalifikacja	– zestaw efektów uczenia się (zasób wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych), których osiągnięcie zostało formalnie potwierdzone przez uprawnioną instytucję.
Europejska Rama Kwalifikacji	– przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji, umożliwiający porównywanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych krajach. W Europejskiej Ramie Kwalifikacji wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się; stanowią one układ odniesienia krajowych ram kwalifikacji.
Polska Rama Kwalifikacji	– opis hierarchii poziomów kwalifikacji wpisywanych do zintegrowanego rejestru kwalifikacji w Polsce.
Krajowy System Kwalifikacji	– ogół rozwiązań służących ustanawianiu i nadawaniu kwalifikacji (potwierdzaniu efektów uczenia się) oraz zapewnianiu ich jakości.